

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvu „DOMOLJUBA“ Stolni trg št. 6. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 8.

V Ljubljani, 21. aprila 1892

Letnik V.

Kaj je novega po svetu?

Deželni zbori so dokončali svoje delo. V *kranjskem deželnem zboru* so izvolili poslanci v deželni odbor konservativnega poslanca dr. Fr. Papeža. Slovenski poslanci so se v deželnem zboru razdelili na tri dele. Na katoliški, slovensko-konservativni strani so gg.: deželni glavar O. Detela, poslanci Dragoš, Klun, Lavrenčič, Mesar, Ogorelec, Pakiz, Povše, Stegnar, Žitnik; k tej zvezi je ob koncu zasedanja pristopil tudi dr. Papež. Ti poslanci so vsi tudi člani »Katoliško-političnega društva« v Ljubljani. V nam nasprotni naprednonarodni stranki so poslanci: Bleiweis, Grasselli, Hribar, Kavčič, Klein (!), Lenarčič, Murnik (!), Pfeifer (?), Svetec (!), dr. Tavčar, dr. Vošnjak (!). Poslanci Krsnik, Šuklje, Višnikar imajo pa za-se svojo vladno narodno stranko. — Vsak poslanec ima seveda prosto pot, da pristopi tej ali oni stranki, seveda se mora pri tem ozirati na svoje volilce. Časniki imajo pa pravico presojudati delovanje poslancev. Zadovoljni smo, da šteje naša Bogu in domovini vsikdar zvesta stara katoliško-slovenska stranka enajst poslancev v deželnem zboru, torej skoro eno tretjino. Tej stranki želimo krepkega vodstva, odločnosti in vstrajnosti v borbah za pravice katoliškega slovenskega naroda! — Oglejmo si sedaj nasprotno napredno ali radikalno stranko. Tudi ta ima enajst mož. Pred vsem omenimo, da sta v tej družbi tudi poslanca Murnik in Svetec, ki sta po »Novicah« mnogo pisala proti radikalni stranki, sedaj pa sta varna pod krilom Tavčar-Hribarjevim. Murnik je celo predsednik radikalnemu klubu. Mi smo to že davno vedeli, da so ti gospodje po svojih nazorih zelo blizo skupaj. Poslancu Svetcu bi svetovali, naj gre med svoje volilce povprašat, če so zadovoljni z njegovim vstopom v radikalno zvezo. Tam je njegovo sodišče, katero naj ga sodi. Za poslanca Pfeiferja dvomimo, da je prestopil v radikalni klub, ker se je izjavljal, da

ostane za zdaj še sam za-se. Rečemo pa že danes, da bi tudi njegovi volilci v veliki večini s tem ne bili zadovoljni. O nekaterih drugih »radikalnih« gospodih pa nič ne rečemo, ker le občudujemo njih doslednost v nedoslednosti. O možeh, katerim je danes črno to, kar jim je bilo včeraj belo, o takih je najbolje molčati. Volilci slovenski sedaj poznajo svoje poslance, zato bodo pri prihodnjih volitvah takoj vedeli, komu smejo zaupati in komu ne. — Mi zelo obzulujemo, da se je toliko slovenskih poslancev izneverilo stari naši zastavi ter prestopilo v liberalni tabor. S tem so napravili razkol med Slovenci, kateri je Slovincem največji sovražnik. Slovenski liberalci imajo namen odtujiti in izneveriti katoliške Slovence svojim škofom in duhovnikom. Na tem jih je tudi najložje spoznati. Mogoče je, da to doženejo, toda gotovo je, da s tem Slovincem napravijo večjo škodo, kakor so jo jim napravili skozi vsa stoletja Nemci in Italijani. — *Deželni zbor štajarski* je končal svojo dolžnost. Preračunili so, da bo letos ta dežela imela okoli 6 $\frac{1}{2}$ milijonov stroškov in blizo štiri milijone dohodkov. Manjka torej okoli 2 $\frac{1}{2}$ milijona goldinarjev. Da se prikrijeta dva milijona, treba bo 33% deželnih doklad, t. j. za vsaki goldinar »cesarske dače« bodo za deželne potrebe davkoplačevalci dokladali po 33 krajcarjev. (Lani je bilo 32%.) Ostalega pol milijona pa upajo dobiti z davkom od žganice, piva, vina, tolklje, mesa. Za soto potrebuje dežela letos 1,335.700 gld., t. j. za plačo učiteljem, penzije doslužencem; za poslopje in druge solske potrebe pa itak morajo občine skrbeti same. Naši slovenski poslanci so se v dež. zboru štajarskem izkazali vrednimi svojih volilcev, in davkoplačevalci smejo ponosni biti na takšne zastopnike. Ta misel te je morala obhajati, ako si bral njih govore v velikih časnikih, ki imajo dovolj prostora za vsako besedo.

Brez obzira na desno in levo stran so razkrivali krivice, katere morajo slovenski Štajarci od »nemške« gospóde v Gradcu trpeti vzlasti v šolskem in gospodarstvenem obziru. In da se ti gospodje Slovenca bolje pritiskajo, sklenili so, naj se znanprej iz deželne blagajnice se posebej obdarujejo tisti učitelji, ki bodo iz otrok slovenskih delali »Nemce«. Ta sklep je nova krivica v šoli in pa krivična dača, ker je učitelj za svojo službo itak že

plačan, a davkoplačevalec z davki dovolj obložen. Ta sklep si naj dobro zapomnijo tisti Slovenci, ki so dozdaj Nemce in nemškutarje tiščali na prvo mesto v občinskem odboru, v šolskem sovetu in sploh pri raznovrstnih volitvah. Opomniti je treba, da so se konservativni Nemci v družbi s Slovenci v deželnem zboru ustavljali krivičnemu sklepu, ali govorili so gluhemu ušesu nemškoliberalnemu.

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. Kanonična vizitacija in sv. birma v ljubljanski škofiji: Prezvizišeni gospod knezoškof bodo obiskali letos od dne 27. maja do 4. junija te-le duhovnije: Rovte nad Jesenicami, Ráteče pri Fužinah, Bohinjsko Belo, Kamno Gorico, Dobrávo, Ovsíše, Besnico in Reteče. Dalje od dne 18. junija do 10. julija več fará leskovške, novomeške in semiške dekanije. — Premeščeni so nastopni čč. gg. kapelani: Frančišek Krumpes tar iz Nevelj na Prečino. Frančišek Vrhovšek, iz Ribnice v Komendo. Ivan Mauring iz Vodice v Kranj. Frančišek Birek iz Kočevja v Kranj. Matija Slak iz Predoselj v Vodice. Ignacij Zupanec, bivši trnovski kapelan, v Predoslje. Ivan Pavlič iz Boštanja v Cerklje na Gorenjskem Alojzij Češarek iz Cerklje v Boštanj. Frančišek Rajčevič z Brezovca v Vipavo. Ivan Zupan iz Vipave na Brezovec. Ivan Lovšin

iz Mokronoga v Kočevje. Josip Zag ar iz Starega Trga pri Poljanah v Hinje. Josip Kramarič iz Hnj v Stari Trg pri Poljanah. — S Studenca pri Krškem se nam piše z dne 1. aprila: Pri nas se vino dobi še pri kmetih. Jeseni so mu nastavili previsoko ceno, posebno po nekaterih gorah, s tem so pa odgnali tovarnike, katerih ni več nazaj. Staro vedro damo po 8 do 9 gld., po tej ceni je tudi v škocijanskih gričih, dražje pa na Raki in pri sv. Duhu. Kdor hoče v studenški župniji ali v bližini dobiti vina, naj se oglasi pri organistu na Studencu tik župnijske cerkve. Tam bo zvedel, kam se obrniti. Od postaje Sevnica do Studenca je eno uro hitre vožje. Pridi Gorenjec, vabi Dolenjec! — Za faro v Stranjah nad Kamnikom je napravil lepo, dragoceno gotično monstranco ljubljanski pasar g. Fr. Kregar. — Z Gorenjskega se nam po-

Listek.

Dragocen molitvenik.

»Torej je res Emilija umrla?« nagovori napihnjena gospa Kramarjeva majhnega, črno oblečenega gospoda v notarjevi pisarni.

»Da, gospa, umrla je!«

»Kaj pa je z njeno oporoko?«

»Ta se bode takoj prebrala!«

»Bodemo mi li kaj podedovali?«

»Seveda, vsaj imamo pravico do tega!«

»Kdo je neki ta ubožno oblečena gospa, ki tu zadej stoji?«

»Sestra je Emilijina, pa ta tako ne bode dosti podedovala.«

»Kaj, Ana je, ki se je z nekim malovrednim človekom omožila?«

»Da, da, ona je; jo že poznam!«

»Pa je jako predrzna, da se upa še med našo rodino prikazati, katero je tako onečastila.«

»Saj res! Saj vendar lahko vé, da Emilija v življenju ni dosti marala zanjo.«

V tem hipu stopi Ana v sobo. Njen obraz je bled, oči objokane in na njenem čelu bile so gube, katere ste zarisale žalost in skrb.

»Kaj hočete Vi tukaj?« praša jo gospa Kramarjeva »neprijaznim glasom.

»Nič, le notarja bodem vprašala, če je moja blaga sestra v svojih zadnjih trenutkih kaj mene omenila.«

»Tako! Vi torej menite, da se je spominjala Vas, ki ste naredili toliko sramoto naši pošteni rodovini!«

»Moj mož je bil sicer reven, a pošten človek«, odvrne Ana, »zato se ga ni treba sramovati ne meni in ne mojim sorodnikom. Njegov spomin mi je svet in drag!« Naj v miru počiva!

»Ako sem pa jaz s tem sama kaj zakrivila, zato sem pa tudi dosti trpela, in prepričana sem, da mi bode dobrotljivi Bog gotovo odpustil to mojo neubogljivost. — Ako bi Vi bili v taki revščini, v kakoršni sem jaz, in ako bi Vi imeli otroka, za katerega moram jaz skrbeti, bi Vi že umeli, kako sem se hudo pokorila.«

»Ali pa veste, da to, kar ste storili, se ne da izbrisati?«

V tem stopi notar v sobo, on je ravno slišal zadnje besede, ki jih je gospa Kramarjeva izgovorila proti Ani. Nejevoljen ustavi govorico ter reče s trdim glasom:

»Gospa, zakaj Ani očitajte to, kar sta jej oče in sestra že davno odpustila?«

»Kaj pa vendar tukaj išče, kdo jo je neki sem klical?«

»Ona mora tukaj biti,« odvrne resno notar, »jaz sem jo klical!«

Po teh besedah stopi k mizi, razgrne velik kos papirja, ter prične razkladati, da je gospa Emilija zapustila 100.000 gold. v gotovem denarju, mnogo dragoce-

roča: Gotovo najvažnejša panoga kmetijstva je živinoreja, kar vedno bolj spoznavamo in čutimo zlasti mi kmetovalci. Zato se pa tudi gospodarji, posebno tu na Gorenjskem vedno marljivejše pečajo z živinorejo. Čez vse potreben je pa nam živinorejcem dober in skrben živinozdravnik. In takega, za svoj poklic vnetega moža smo imeli Gorenjci v osebi gospoda Frid. Filakovskega, o. kr. okrožnega živinozdravnika v Kranju. Žal, da nas je gospod pred kratkim zapustil, ter se preselil v Ljubljano. Kot okrajni živinozdravnik v Kranju prihajal je pogostoma omenjeni gospod k nam. Z vso resnobo in vstrajnostjo je opravljal svoj posel, s svojo potrpežljivostjo in zvedenostjo si je pridobil zaupanje v vsem okraju. Želimo mu najboljih uspehov na novem mestu. — Iz Moravč poroča nam prijatelj Izidor Mezinček: Moravče 11. aprila. (Požar.) Letošnji post, oziroma predpustni čas, je za našo faro precej nesrečen, kajti zadele so nas v njem razne nezgode, kakor: dva ne mala pretepa, samomor, ki pa ni toliko hudega vpliva, ker je bila dotična oseba zmešana, in sedaj — za njegovega konca — požar. O tem torej nekaj besed, dragemu „Domoljubu“. Bilo je proti večeru na veliki ponedeljek, ko je v Moravčah sejem; nekako okolo polsedme ure je bilo, ko se je pokadil gost dim iz hleva kmeta Merkezka. Moravčanje, kakor tudi ljudje iz bližnjih sel, so hiteli na mesto požara. Pridnim rokam se je kmalu posrečilo ugasiti ogenj, a drugače bi bilo, ako bi bil pihal kak veter. Pogorelo ni družega, kakor že omenjenega gospodarja hlev, pôd, svinjaki in razno orodje, potem pa voz fižola. Tega je na prodaj pripeljal neki Ribničan in ga po nesreči

uprav tu sem pod streho dejal; tako je revež ob veliko prišel, in ni čuda, če je, gledajoč v kupu pepela svoje blago, milo jokal. Škoda tega požara ni posebno velika, ker je pogorelec, kakor pravijo, za precej zavarovan, je povedan Ribničan jo bo bitko čutil. Kako je nastal ogenj, se ne vé, najbrže ga je kak tobakar zatrosil v mrvo.

Štajersko. Zakrament sv. birme bodo milostlj. gosp. knezoškof mariborski delili: a) v dekanovini Dravsko-polje: dne 29. maja v Hočji, 30. v Slivnici, 31. v Cir-kovicah, 1. junija pri Sv. Janžu; b) v dekanovini Skale: dne 10. junija pri Sv. Janžu, kjer se bode vršilo blago-slavljanje zvonov, ako bodo že gotovi, 11. junija pri Sv. Iliju, 12. v Skalah, 13. v Šmartinu, 14. Soštanju; c) v deka-novini Laško: dne 19. junija v Laškem, 20. v Loki, 21. v Trebovljah, 22. v Dolu; d) v dekanovini Ljuto-mer: dne 3. in 4. julija pri Sv. Petru, kjer bode tudi posvečevanje župne ali farne cerkve, 5. pri Kápeli, 6. in 7. pri Sv. Križu, tukaj tudi posvečevanje razširjane župne cerkve, 8. v Ljutomeru, 9. pri Malinedelji, 10. pri Sv. Ju-riju, 11. julija pri sv. Antonu. — Občini Mihalovec pri Brežicah so svelti cesar iz lastne blagajnice podarili 50 gl. podpore za ognjegasno orodje. — Okrajni odbor v Konji-cah je po svoji večini „nemškega“ duha. Isti je lani za železnico Poljčane-Konjice dovolil veliko podporo. Sloven-ski odborniki so za podporo glasovali samo v tem slučaju, ako bi železna cesta vozila do Vitanja. Ker pa deželni odbor za zdaj želi železnico samo do Konjic, vsled tega so Slovenci odposlali na deželni zbor prošnjo, naj deželni zbor ne dovoli železnice samo do Konjic. Po sklepu okraj-

nih biserov in oblek, grad, ki je vreden svojih 80.000 gold. in star molitvenik z raznimi podobnicami. Na koncu opo-roke pa so bile naslednje besede zapisane:

»Jaz Emilija Rojar ukazujem, da se vse to pre-moženje razdeli v tri dele; prvi del naj bo gotovi denar, drugi grad, biseri in vse premično blago, tretji del pa naj bode moj molitvenik. Moji sestri Ani sem odpustila njen prestop, s katerim je onečastila našo rodovino. Ko bi jaz preje zvedela o njeni bedi, bi jej tudi preje rada pomagala. Jaz se je torej tudi v svoji oporoki spom-injam. — Gospa Kramarjeva, moja sinaha, naj prva vóli del mojega premoženja, za njo vóli moj stričnik, in kar ostane, naj pripade moji sestri Ani.«

»Aha, Emilija ni bila samo usmiljena, ampak tudi premetena,« vsklikne stričnik, majhen, črno oblečen gospodar.

»Gospa, kateri del si torej izvolite?« vpraša resno notar.

»E, tistih 100.000 gold. dajte meni!«

»Ali je to vaša resna volja?« vpraša notar.

»Da.«

Notar je hotel vzbuditi v njej usmiljenje do Ane in pravi: »Gospa, Vi ste bogati, Ana je pa uboga. Kaj, ko bi ji hoteli prvi del prepustiti in molitvenik vzeti, ki je gotovo tudi dragocen spomin.«

»Vi se šalite, gospod!« vsklikne gospa. »Kajti po mojem mnenju gospa Emilija v oporoki skoro naravnost

pravi, da pripade molitvenik njeni sestri Ani. Kakor sem rekla, jaz ostanem pri svoji volitvi.«

Gospod stričnik si je izvolil grad in kar je še pri-padalo k temu delu. Tudi njega skuša notar ganiti, torej mu sočutno reče:

»Gospod, kaj ko bi vi hoteli kaj od svojega deleža prepustiti svojej sorodnici Ani? Vam se itak ne bode dosti poznalo, ker ste bogati. Usmilite se je, saj je vendar Vaša sorodnica.«

Stričniku se usta naberó v zbadljiv nasmeh, ter z odurnim glasom pravi:

»Gospod, zahvaljujem se za Vaš nasvet. Gradú ne morem odstopiti, kajti ta meji na moje gozdove, jaz ga bom imel za svoje bivališče po leti. Biserov tudi ne morem podati, imel jih bodem v spomin!«

»Naj bode v božjem imenu; jaz vas ne smem siliti, kajti dolžnost mi je, oporoko natanko izpolniti,« pravi notar.

Oba dediča odideta vesela svojih bogatih deležev, ter zasmehljivo pogledujeta na Ano.

Sedaj vzame notar molitvenik iz svoje pisalne mize in ga podá gospej Ani, rekoč:

»Nate, tukaj imate tudi Vi svoj delež od svoje sestre Emilije!«

Ana vzame molitvenik, pritisne ga iskreno na svoja usta in potem pa na ustnice svojega otroka.

»Tu sinček,« reče mu, »poljubi molitvenik tvoje tete, ki bi te gotovo rada imela, ko bi te bila poznala.

nega odbora v Konjicah moral bo v davkarnico podpora nositi vsaki davkopladevalec iz celega okraja, a dobička od nove železnice bode imel samo neznamen del okraja, največ pa le Konjice. In če bodo železnico kedaj potegnili do Mislinja, bo okraj konjiški znovič moral dokladati. Večina poslancev v deželnem zboru je prošnjo slovenskih davkopladevalcev odklonila. Še letos bode se začela zidati železnica Poljčane-Konjice.

Goriško in Primorje. Dne 3. aprila so napravili ljudski shod v Dornbergu, ki je privabil mnogo ljudstva iz raznih krajev vipavske doline v prijazni Dornberg. Shoda se je udeležil tudi državni poslanec dr. Anton Gregorič. Na dnevnem redu so imeli razgovor o uravnavi Vipave in o železnici pri vipavski dolini. Predsednik shodu je bil izvoljen g. Ferdinand Peroci, zapisnikar pa g. Josip Pavlica. Predsednik je poročal o škodah, katere napravi Vipava ter predlagal, naj se pošlje poljedelkemu in notranjemu ministru prošnja, da zaukažeta izvršiti na državne troške vse priprave za uravnavo Vipavine struge, deželni zbor pa se naprosi, da podpira to prošnjo. Obširno je to stvar pojašnjeval dr. Ant. Gregorič, kakor tudi drugo točko dnevnega reda o železnici po vipavski dolini. Oba njegova govora sta bila vsprejeta z veliko pohvalo in z iskreno zahvalo navzočih. — Tržaški deželni zbor je imel v petek zvečer drugo sejo. Posl. d'Angeli je interpeloval vladnega komisarja, zakaj je stolni kapitel sestavljen

iz samih Slovanov in so izključeni Italijani? Vladni komisar odgovori, da škofjski ordinarij sam nasvetuje ministertvu za bogočastje dotične osebe, ki naj se imenujejo kanoniki. Ministerstvo pritrdi tem nasvetom, če se nasprotujejo zakonom. Posl. d'Angeli ni zadovoljen s tem odgovorom. Vlada se se sicer mora ozirati na želje ordinarijata, ali poštovati mora tudi moralne in dušne potrebe v škofiji, posebno tam, kjer žive različne narodnosti. V Trstu pa prevladuje italijanska narodnost v toliki meri, da bi se prej smele zanemarjati druge narodnosti; okolo tržaškega škofa so zbrani samo taki duhovniki, ki poznajo italijanski jezik. Govornik izjavlja, da bode v prihodnji seji predložil posebno interpelacijo, kar je tudi storil dne 9. t. m. Posl. Pahor se temu protivi, češ, da so d'Angelija trditve neresnične. Govornik pozivlja večno, naj je pravična do duhovščine in narodnosti slovenske. Končno je bila z večino sprejeta dotična resolucija, ki pozivlja vlado, naj pri imenovanju kanonikov čuva narodne (italijanske) pravice tržaškega prebivalstva. — Na Goriškem sta umrla v zadnjem času dva vrla gospoda duhovnika, prijatelja, isti dan in na istem mestu in sicer prečasniti gosp. dekan v Cirknem F. Jeram in vpokojeni vikarj č. g. Fr. Selak. Pogreb za njima je bil zelo lep ter je pričal, kako sta bila blaga pokojnika priljubljena Cirkničanom in okoličanom. Hvaležno ljudstvo ohranilo jima bo gotovo blag spomin. Bog pa jima daj zasluženi večni mir!

Ko boš znal brati, potem prosi Boga, da ti Duh nebeskega Očeta več sreče dá, kakor jo je dal tvoji materi!«

Ginjene priče so jokale. Otrok pa pritisne molitvenik na svoje ustnice in konečno ga odpre.

»Joj«, zakliče naenkrat, »kako lepe podobice so tu notri!«

»Res, moj otrok«, reče navidezno se smejoča Ana dečku.

»Naša ljuba gospa v rudečem oblačilu«, nadaljuje otrok, »in Jezušček v zelenem krilu. Toda, mati, zakaj so pa ti tenki listki papirja na podobice položeni?«

»Zato, da se podobice lepe ohranijo!«

Ana se skloni in bolj natanko podobice ogleda, glasen krik se zasliši iz njenih ustnic in naпослед omedli.

Notar ji pomaga in reče pričujočim:

»Jaz upam, da se ji nič hudega ni zgodilo! Ti, deček, daj mi molitvenik sem, da ne bodeš podobice pokvaril!«

Notar skuša potem gospó pripraviti k zavesti. —

Mesec dnij po tem dogodku srečata stričnik in Kramarica Ano in njenega sinčka, če tudi prosto, vendar bogato napravljena, ko sta se peljala v lepem vozu, v katerega sta bila vprežena dva brhka konjička. Poizvedovala sta pri mnogih, kako je to vendar mogoče, da je Ana tako hitro obogatela. Zvedela sta, da je Ana kupila krasno hišo za 80.000 gl. To jima je kakor grom na ušesa donelo. Hitela sta k notarju, da bi jima vso to stvar pojasnil.

Notar sedel je ravno pri pisalni mizi.

»Midva Vas gotovo motiva v vašem poslu,« prične Kramarica.

»Nič ne dé,« odgovori notar »imam ravno opravilo, da naredim državno dolžno pismo zaradi nekaterih nakupljenih stvari gosp. Ane.«

»Kaj?« zakliče stričnik »potem, ko je že hišo, kočijo in konje kupila, dobi pa še denar?«

»Da, gotovo!«

»Odkod pa pride vse to nji?«

»To ste že sami videli odkod?«

»Kaj smo videli?«

»Ko je ona pri pogledu na podobice omedlela.«

»O tem jaz nič ne vem!«

»O,« nadaljuje notar »jaz sem mislil, da ste Vi to zapazili. V molitveniku je bilo šestdeset podobic, na vsaki podobici je bilo šest bankovcev, vsaki po petsto goldinarjev!«

»Za Božjo voljo,« zakriči zavzet stričnik.

»Ko bi jaz to preje vedela,« jecjala je Kramarica.

»Saj bi si bili lahko izbrali, vsaj Vam je bilo na prosto voljo dano; jaz sam sem Vam nasvetoval molitvenik vzeti, toda Vi niste hoteli!«

»Kdo si je tudi mislil, da je v tako borem molitveniku takó velik zaklad skrit!«

Pohlep po imetju oslepi in neusmiljenost se kaznuje.

Cerkev in šola.

Posvečuj nedelje in zapovedane praznike.*)

Predragi v Gospodu! Jedna najmenitnejša in najbolj osodepolnih zapovedij, kar nam jih je bilo danih in ki nas veže pod smrtnim grehom, je posvečevanje nedelj in zapovedanih praznikov. Zato sem se namenil v svojem letošnjem postnem pastirskem listu Vam o tem izpregovoriti. K temu me nagiba tudi okolnost, da se ta zapoved, vkljub temu, da je tako važna, vendar tako malo spoznava in tako lahkomišljeno prestopa.

Da pa važnost nedeljskega posvečevanja — in isto velja tudi o posvečevanju zapovedanih praznikov — prav cenimo, moramo odgovoriti na vprašanje: zakaj moramo nedeljo posvečevati?

Odgovor na to vprašanje se glasi: nedeljo moramo posvečevati pred vsem zaradi čiščenja, katero smo dolžni Bogu.

1. Koga častiti se pravi priznavati njegovo visokost in dostojanstvo, ter primerno temu dostojanstvu mu skazovati svojo vdanost. Bog je pa najvišje in najpopolnejše bitje, ki nobenega drugega bitja ne potrebuje, katerega pa potrebuje vse, kar je v nebesih in na zemlji. Od Boga imamo, kar smo in kar imamo; od njega telo in življenje; od njega vse, kar za življenje potrebujemo; od njega imamo vsak še tako majhen trenotek, kakor tudi cel še tako dolgi čas življenja. „Ti sam si, Gospod — tako moramo govoriti z besedami svetega pisma — ti si naredil nebo, in nebes nebo, in vso njih vojsko, zemljo in vse, kar je na nji; morja in vse, kar je v njih; in ti oživljaš vse to in nebeska truma te moli.“

Prav zaradi tega pa, ker je Bog najvišje in najpopolnejše bitje, dolžni smo mu tudi najvišjo čast, in, ker smo od njega odvisni z vsakim dihom svojega življenja, tudi najglobokejšo podložnost in najpopolnejšo vdanost. „In sedaj Izrael, kaj hoče Gospod, tvoj Bog, od tebe, kot da se bojiš Gospoda svojega Boga . . . in ga ljubiš, ter služiš Gospodu svojemu Bogu, iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše.“

To čiščenje in vdanost smo dolžni Bogu z dušo in s telesom; dolžni smo mu jo vsak sam zase in za vse skupaj. Saj smo z dušo in s telesom božja lastnina; in kakor posamezni, tako je tudi celota, tako je tudi človeška družba kot taka njegovo delo. Zaradi tega se mora vršiti čiščenje božje ne le notranje, v srcu, ampak mora se kazati tudi na zunaj, in zato ni le dolžnost posameznikov, ampak tudi cele družbe.

Kako pa moremo Boga skupno, in tedaj javno, spodobno častiti in moliti, ako ni v to odmenjen tudi določen čas in skupen kraj, na katerem se zbiramo ter na jeden in isti način opravljamo bogoslužje?

Pa tudi ne gledé na to je potrebno, da je določen poseben čas za čiščenje božje. Ker tudi posameznik bi v tisočerihih skrbih in raztresenosti vsakdanjega življenja in

pri mogočnem vplivu vidnega sveta na njegovo srce le prehitro pozabil na nevidnega stvarnika svojega in na čiščenje, katero mu je dolžan, ko bi ga ne klical v cerkev vsak teden glas zvona kakor nekak opomin iz nebeskih višav. Kako malo se spominjamo ob delavnih Gospoda, čeprav nas ne opominja nanj le zvonjenje iz božjih hiš, ampak nas trdo delo in nezmožnost naših prizadevanj nekako sili, proseč tolažbe in pomoči ozreti se k tistemu od čegar blagoslova je vse zavisno. Kako bi šele bilo brez dnij Gospodovih?

Potrebno je torej v čisljih imeti in praznovati dneve Bogu posvečene ne le za posameznike, ampak tudi za družbo; to posvečevanje je dolžnost, ker je dolžnost Boga častiti in mu služiti. Seveda, če hoče biti svojemu namenu primerno, ne sme biti le nedeljski počitek in ne obstati le v tem, da se znabiti dela zdržimo, sicer se pa za cerkev in božjo službo ne zmenimo; ne sme biti le prazen blišč in le vnanost, ampak resnica in resnost.

2. Praznovanje Bogu posvečenih dnij je pa dalje naša dolžnost, ker je Bog to tudi naravnost in izrečno zapovedal.

Med desetimi zapovedmi, katere je dal Bog na sinajski gori in ki prav za prav le to potrjujejo in natančneje določujejo, kar je dolžan človek že po naturi storiti, obvezuje tretja posvečevati dan Gospodov. To je bil v stari zavezi sobotni dan. „Spomni se — tako je govoril Gospod med gromom in bliskom in slovesnim glasom trobent z gore sinajske — spomni se, da posvečuješ sobotni dan. Šest dnij delaj in opravljaj vsa svoja dela. Sedmi dan pa je sobota Gospoda, tvojega Boga; ne delaj nobenega dela, ne ti, ne tvoj sin, ali tvoja hči, ne tvoj hlapec ali tvoja dekla, ne tvoja živina, ne tujec, ki je znotraj tvojih vrat. V šestih dneh namreč je Bog vstvaril nebo in zemljo in morje, in vse, kar je v njih, sedmi dan pa je počival; zato je Bog blagoslovil sobotni dan in ga posvetil.“ Tako zapoved božja.

Eno pri tej zapovedi posebno vzbuja našo pozornost. To je izrečno sklicevanje na stvarjenje in na to, kako je Gospod Bog — kar je seveda le v podobi govorjeno — tudi sam počival ter ta dan počitka posebno blagoslovil in posvetil. Zdi se, kakor da bi nas ta silni „memento“ — „spomni se“ — in pristavljeni opomin na stvarjenje vseh stvari iz nič spominjal na drug enako pretresljiv memento, ki ga nam kliče sveta cerkev pepelnično sredo z besedami: „Memento homo, quia pulvis es et in pulverem reverteris,“ in ki nam sicer na kratko, a neomajljivo stavi pred oči našo ničevost, našo popolno in vsestransko zavisnost od Boga našega stvarnika. S tem nam kaže vzrok, zakaj moramo v spoštovanju in molitvi, zahvali in ljubezni, pokorščini in podložnosti vkloniti se pred tistim, po katerem edinem smo, kar smo. In opomin na to, da je Bog počival po stvarjenju ter posvetil dan počitka — vse to se zdi, kakor bi nam hotelo reči: glej, tvoj Bog je počival potem, ko te je vstvaril, tedaj počival ob tvojem dnevu. Počivaj torej tudi ti ob njegove m

*) Velevažni pastirski list prevz. knezoškofa ljubljanskega o posvečevanju praznikov „Domoljubovim“ bralcem za — pihce.

dnevu. Ta počitek za tebe ne bo prazen in brez sadu, marveč prinašal ti bode obilen blagoslov. Ker blagoslovljen in posvečen je ta dan od Gospoda vseh stvari in vseh časov. Prinesel ti bode zlasti enkrat večni mir v Bogu!

Kar nam sv. pismo pripoveduje o Bogu, da je „počival sedmi dan od vsega svojega dela, ki ga je bil storil,“ to pač ni umeti tako, kakor da bi bil Bog nekako utrujen počival, kakor si mi odpodijemo po trdem delu. S tem hoče le reči: Bog ni vstvaril nič več novih stvari; delo stvarjenja je bilo završeno. Toda, čeprav Bog počiva in nič več ne nadaljuje stvarjenja, naj vendar delovanje ne preneha. Pod varstvom božje previdnosti, ki — vedno delavna — vse ohranjuje in vlada in vodi, pod njenim varstvom naj se prične in nadaljuje delovanje stvari. Prične naj pred vsemi svoje delovanje kralj vidnega stvarjenja, človek, ter naj deluje do konca časov.

Pa še nekaj drugega pomeni počivanje božje po dokončanem stvarjenju: človeku bodi vzgled za njegovo delovanje. Bog počiva; pa on počiva v sebi; za svojo srečo in blaženstvo mu ni treba nemirno iskati kake stvari; on si je sam neskončno blaženi mir. Ravno tako naj tudi človek išče svoj mir v Bogu; tje kaj, k Bogu naj meri vse njegovo delovanje. „Ker, kakor tako lepo in resnično pravi sv. Avguštin, za se o Gospod, si nas vstvaril, in nepokojno je naše srce, dokler ne počiva v tebi.“

Bog počiva v sebi; a čeprav njegovo oko ne išče poželjivo svoje stvari, je vendar uprto ljubeče vanjo. Tako bodi tudi oko človekovo uprto v Boga. Po spoznanju božjem, po ljubezni božji, po posnemanju božjem sprejmi v-sé, kar gleda v Bogu. Podoba in podobnost božja, po kateri je vstvarjen, in katero nosi človek v svojem bistvu in svoji naturi, ta podoba podobnosti božje bodi vtisnena vsemu njegovemu dejanju in nehanju, ali kakor pravi sv. Peter: „Po njem, ki nas je poklical in je svet, tudi vi sveti bodite v vsem svojem obnašanju.“

Ako človek tako počiva v Bogu; ako vidi skozi vse časne stvari vedno le zopet Boga; ako se vrača njegov pogled, naj še toliko posvetnega vidi, vedno le kvišku k Bogu; ako se zateka njegovo srce od vsake zemeljske raztresenosti, pa tudi od vseh raznovrstnih bridkostij te solzne doline vedno zopet k Bogu, potem si zasluži nekaj tudi večni mir v Bogu ter doseže, za kar je bil vstvarjen in kar vsakemu človeku pri selitvi iz sedanjosti želimo, ko molimo: „Gospod! daj mu večni mir in pokoj... naj v miru počiva!“

K temu pokoju v Bogu nas privedi, to je namen in naloga dnij Gospodovih. Zato bili so v dan počitka Gospodovega blagoslovljeni in obdarovani s posebnimi milostmi; zato bili so posvečeni, t. j. odločeni iz vsakdanjosti in odmenjeni edino le službi božji. Počitek o svetih časih naj nas pripravlja na počitek in večni mir v Bogu, in praznovanje Bogu posvečenih dnij naj nam pomaga posvečevati naše duše, da postanemo na ta način vredni miru najvišjega in najsvetejšega Boga v nebesih.

8. Kakor je bila v stari zavezi sobota zaukazana kot dan za občno in javno bogočastje, tako je sv. cerkev v novi zavezi vsled oblasti prejete od Kristusa, v to določila nedeljo. In to po vsej pravici.

Versko praznovanje mora se slagati z verskim spoznanjem. Po Jezusu Kristusu pa je stopil v ta svet popolno nov verski red; na mesto predpodobe resnice; na mesto sence svetloba! Za mrakom napočil je dan, za upanjem njegovo izpolnjenje. Nehala je postava strahu in suženjstva, na njeno mesto pa je stopila postava ljubezni in sinovstva božjega. Na mesto mesenega obrezovanja stopil je krst v sv. Duhu in v ognju, in na mesto nepopolnega bogočastja stare zaveze v novi zavezi molitev v duhu in resnici. Čisto naravno je torej, da so primeroma temu novemu redu postavili tudi nov dan za bogočastje, ter da je stopila na mesto judovske sobote krščanska nedelja.

Vsled te predrugačbe premenil se je sicer dan, a pomen ostal je isti; le da se je razširil in povečal. Kakor sobota, tako spominja tudi nedelja na stvarjenje; una kot zadnji dan v tednu na dopolnjenje, ta kot prvi dan na začetek stvarjenja. „Bodi svetloba,“ rekel je Bog prvi dan stvarjenja, „in bila je svetloba“ — zraven spremenljive očitne svetlobe telesnega stvarstva po Bogu Očetu, v polnosti časa tudi polna, duševna svetloba po Bogu Sinu, ki je luč sveta, po Bogu svetem Duhu, razsvetljevalcu in učitelju vse resnice. Une prve in ob jednom te višje, duševne svetlobe, svetlobe sv. vere, nas spominja nedelja; spominja nas poleg naravnega stvarjenja tudi na nadnaravno stvarjenje, ki nam je došlo po odrešenju.

Pa še na bližji, bolj neposredni način nas spominja nedelja drugega, nadnaravnega stvarjenja in sicer po čudežih, ki so se zgodili na nedeljo.

V nedeljo je Gospod častito od mrtvih vstal ter prišel iz groba kot zmagovalac smrti in greha. Prvo stvarjenje je vdihnilo življenje, kjer ga še ni bilo, drugo ga je povrnilo, kjer se je zgubilo. Greh je zadal dušam in telesom smrt, od mrtvih vstali Izveličar prinesel je življenje. Greh nas je obsodil v pekel, Jezus Kristus nam je odprl nebesa. Komaj je umrl, že se razodeva kot delivec življenja. Še se je tresla zemlja in pokale so skale vsled groze nad njegovo smrtjo, in že so se odpirali, kakor pripoveduje sv. Matevž, grobje „in veliko teles svetnikov, ki so spali, se je obudilo in šli so iz grobov po njegovem vstajenju ter so prišli v sveto mesto, in so se mnogim prikazali.“ Med tem pa, ko se je to na zemlji godilo, šel je Jezus v predpekel rešit iz njega duše pravičnih stare zaveze, da bi se pokazal tudi dušam delivca življenja. Pa ne samo to, ampak te njegove moči, ki daje življenje in je zato vstvarilna moč, se je veselili tudi nam. Kakor on, tako naj tudi mi, po njegovi moči in njegovem zasluženju, nekaj vstanemo od mrtvih k novemu življenju.

Spominjajoč nas vstajenja Gospodovega, stavi nam tako nedelja pred oči nekako drugo, višje stvarjenje, kakor nam tudi počitek Izveličarja po besedah „dopolnjeno je“ delo odrešenja, kliče v spomin sobotni počitek Boga Očeta po dovršenem stvarjenju.

V nedeljo je dalje sv. Duh prišel nad apostole. Tudi to je nekako prestvarjenje duhov, ki se je pričelo pri apostolih, ter se nadaljuje po milosti sv. Duha do danes.

našujega dne v sveti cerkvi in se bode godilo do konca sveta. Ako se spomnimo spremembe, katero je napravil sv. Duh v apostolih, in po njih v celem svetu, moramo tudi mi, hvaleč Boga, spoznati s psalmistom: „Izpošiljaš svojega duha, in so vstvarjene, in obnavljaš obličje zemlje.“

Z ozirom na Jezusa Kristusa in na zveličalne milosti po Jezusu Kristusu nam je nedelja zares nekaj spomenik neskončne ljubezni božje do nas, nam je glasen opomin, naj ga i mi ljubimo ter zaupamo v Boga, ki je toliko za nas storil. Ako potem še pomislimo, da nam nedelja ne podaje le praznih spominov, ampak da se v nedeljo zares in resnično obnavljajo najbolj vzvišene skrivnosti naše sv. vere pri nekrvavi daritvi sv. maše, in da nas ne podučujejo besede iznajdene od ljudi, ampak nas podučuje za večno življenje edino zveličalni nauk Jezusa Kristusa; ako vse to pomislimo, ne bomo mar prisiljeni priznati: zares, to je dan, ki ga je Gospod blagoslovil, preobilno blagoslovil in posvetil? kdo bi zamujal vdeleževati se njegovega blagoslova?

4. Toda nedeljskega posvečevanja ne tirja le pretesna zveza dneva Gospodovega s častjo božjo, z našim stvarjenjem, z našim odrešenjem, marveč tirja ga tudi naša lastna sreča.

Mislimo si, kako bi bilo, ko bi nas nikdar ne klical zvon v hišo Gospodovo, in bi nikdar ne prišla nobena beseda verskega poduka do naših ušes: ko bi otroci in podložni nikdar ne slišali, kako morajo svoje stariše in predstojnike spoštovati, je vbogati, jim v sili pomagati; stariši in predstojniki nikdar, kako morajo skrbeti za dušno in telesno srečo sebi izročeni; — ko bi se ljudje nikdar ne odvrčali od umora in uboja, sovraštva in jeze in hudobne volje — ko bi se nikdar ne učili ceniti svoje telo kot nekaj svetega, čislati in varovati svojo in svojega bližnjega nedolžnost, spoštovati in čuvati svetost družine in sv. zakona, in zato brzdati misli, želje in strasti, — vzemimo, da bi se nikdar ne svarilo pred tatvino in goljušijo, pred zatiranjem ubogih, vdov in sirot, pred zadrževanjem tujega blaga in zasluženega plačila, pred poškodovanjem in prevaro bližnjega; vzemimo, da bi se nikdar ne jemalo v varstvo še veliko večje dobro človekovo: njegova čast in njegovo dobro ime, ampak bi se brezskrbno prepuščalo hudobiji in zlobnosti: krivi prisegi in krivemu pričevanju, neutemeljenemu sumničenju in krivi sodbi, obrekovanju in opravljanju, dvojezičnosti in podpihovanju itd. — mislimo si vse tako, in zemlja bo postala jama razbojnikov, roparjev in morilcev, grešna mlakuža! Lahko je norčevati se iz obiskovalcev cerkvâ, kričati zoper posvečevanje nedelj in se za to nič zmeniti, di kler nas še varuje blagoslov tega posvečevanja. Toda gorjé človeštvu, ako zabrede kedaj tako daleč, da se splošno odvadi in pozabi posvečevati nedeljo.

Ako se dalje človeški pogled, bodisi vsled mučnih skrbij, bodisi vsled mičnih zapeljivostij vedno le vlačí v nizko obzorje časnosti, nikdar pa ne povzdigne k Bogu, največji dobroti; in ako se vest ne ohrani vedno živa in občutljiva in z ozirom na tistega, ki vse vidi in vse sodi, potem človek zdivja, in sebičnost in najsurovejša brezobzirnost vlada njegovo delovanje: brezobzirnost nasproti

Bogu in njegovi postavi, brezobzirnost proti sebi in svoji lastni nravni veljavi, brezobzirnost proti svoji družini, brezobzirnost proti bližnjemu. Kolikor manj se ji je bati, toliko brezobzirneje se kaže.

Ako je naposled človek naprej in naprej vprežen v delo in opravilo in ako se nikdar ne more iztrgati iz trnja in osata vsakdanjega življenja; ako nikdar ne posije v njegovo srce žarek tolažbe in upanja na srečnejše stanje po tem trudapolnem življenju, tedaj zgubi nazadnje vero v samega sebe, poniža se do tovarne živine ter zgubi vso zavest, da je rojen za višje ter da mora hrepeneti po višjih, nadzemeljskih, neminljivih stvareh.

Kako vse drugačen pa je človek, ki posvečuje nedeljo in vidi zopet in zopet v nekrvavi daritvi sv. maše potrjeno, kako silno da je Bog ljubil svet, in torej tudi njega, da namreč celo svojemu lastnemu sinu ni prizanesel, ampak ga je dal za nas vse v smrt! Koliko tolažbo in koliko vdanost, koliko vstrajnost in moč, da, smemo reči, koliko junaštvo mu vdahne pridigar, ko mu kaže na trpljenje Gospodovo in na bridkosti njegovo preblazene matere! Koliko olajšanje čuti stiskano, grešno srce, ako čuje, kako velikodušno je odpustil Gospod sveti Magdalení, ubogemu razbojniku, in da se more tudi on sam nadejati enakega odpuščanja in enake ljubezni po vrednem prejemu zakramentov sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa! Kako bogato življenje čednosti se zasaja, ako se nam stavi pred oči vzgled Gospoda in njegove deviške matere! Da le eno omenim. Vsa dela duhovnega in telesnega usmiljenja: nevedne učiti, žalostne tolažiti, krivico voljno trpeti, razžaljivcem iz srca odpustiti, lačne nasičevati, nage oblačiti, bolnike obiskovati, mrtve pokopavati itd. — vse to se sadi in gradi, krepí in goji z besedo božjo, ki se seje pri nedeljski službi božji kot božje seme v naša srca.

Vidite torej, predragi v Gospodu! posvečevanje nedelje tirja naša lastna časna in večna sreča, sreča posameznikov, kakor tudi cele človeške družbe; to je naravnost rečeno dolžnost samoohrambe in tirjatev krščanske pravice. Ali kako se hočemo hudega varovati in dobro delati, ako zametavamo milosti poduka, molitve, sv. zakramentov, ki nam jih ravno nedelja ponuja?

Nečem te misli še dalje razprezati; le eno bi še opomnil. Že mnogokrat so prišli k meni možje iz taeih farâ, ki so bile zavaljo obžalovanja vrednega pomanjkanja duhovnikov popolno brez dušnega pastirja. (Žalibog, da se mi vkljub moji najboljši volji tudi sedaj še ni posrečilo, vseh farâ zastaviti.) Ti možje kazali so navadno na to, kako težko jim dé, ako njihovi otroci odraščajo brez pravega in rednega poduka v krščanskem nauku, in kako slabe nasledke ima to za celo občino. „Nečejo nas nič ubogati, tako so tožili; večja mladina nam popolno obdivjava, in ne moremo je brzdati in strahovati. Sami je ne moremo podučevati, ker ne utegnemo, pa tudi nimamo ne spretnosti ne veljave. Ako pošljemo svoje otroke in posle k službi božji v kako sosedno faro, se ali drugod potikajo, ali pa cel dan izostanejo. In kolikrat jim je daljna pot v cerkev pot pogube! Z eno besedo, na vse strani vidimo, da gremo rakovo pot: v svojih družinah, pri svojem gospodarstvu“ itd. Take in podobne tožbe, predragi moji!

slišim ne redko, celo tedaj, ako dotična fara ni bila ravno dolgo brez dušnega pastirja in če prav so imeli farani priliko, vsaj v kaki sosedni fari biti pri nedeljski službi božji in pri krščanskem nauku. Kaj bi bilo še-le tedaj, ko bi nedelje sploh ne bilo? In kaj potem, ako vsled vedno večjega oskrunjevanja nedelja v resnici neha biti nedelja, to je dan, posvečen službi božji in skrbi za dušo? Ze sedaj, in v kljub temu, da si prizadevamo nedeljo posvečevati, je dovolj slabo na svetu. Kaj bi še le bilo potem, ko bi se to posvečevanje popolno zauemarilo?

5. Tako strašni so nasledki vedno večje vneimarnosti gledé posvečevanja dni Gospodovih. In vendar, kakó malo se prepogosto na to gleda.

V tem oziru je gotovo živo obžalovati, da že postava nedeljskemu posvečevanju ne prisojuje tiste važnosti, katero bi tudi le iz čisto državnega stališča zaslužilo. Nič manj ni obžalovati, ako morajo ljudje prihajati v urade ravno ob času, ko se opravlja nedeljska služba božja, ali pa če se z drugimi ukrepi ovirajo pri izpolnjevanju svoje nedeljske dolžnosti. Slaba podpora za državno veljavo, ako se ljudem dozdeva, da se za božjo ne méni, in da se ne ceni izpolnjevanje verskih dolžnostij.

Pa še bridkeje žali in še pogubneje vpliva, ako se mora opazovati, koliko jih je po raznih stanovih in službah, katerih nikdar ni videti v kaki cerkvi ali le silno redko, in kako mnogi, ne zadovoljni, da sami ne skazujejo Gospodu časti, še celó druge pri tem ovirajo.

V zadnjem oziru si nakopavajo veliko odgovornost zlasti tovarnarji, obrtniki in trgovci, ako svojim delavcem in uradnikom, svojim pomočnikom in učencem ne privoščijo potrebnega prostega časa, da izpolnijo svojo nedeljsko dolžnost, ter jim ne dadó prilike, da si odpóčijejo od težkega dela, ter se razvedré po enoličnem delu éez teden, temveč je silijo, da morajo tudi ob nedeljah in praznikih delati. Naravnost zasmehovanje nedeljskega posvečevanja pa se mora imenovati, ako se mora v nedeljo dopoldne porabiti za delo, popoldne pa in tudi naslednja noč se pa preživí in potratí takó, da se mora potem v ponedeljek hočéš nočéš praznovati.

Nadaljni pogostni povod, da se predpisana nedeljska služba božja opušča, so lovi, izleti, pota na goré, zabavni vlaki in druge take naprave in slavnosti, ki, žal, vselej veliko množico vdeležencev odvrnejo od službe božje. Samo razveseljevanje ne more nikdar oprostiti od dolžnosti nedeljskega posvečevanja.

Prav posebno pa škoduje nedeljskemu posvečevanju razvada, prirejati ples in druge veselice na predvečer in v nočeh pred nedeljami in prazniki. Žal, da se ta razvada seli tudi bolj in bolj na deželo. Koliko jih zanemari vsled tega svojo krščansko dolžnost! Doslej so jo znabiti vsikdar vestno izpolnjevali; ena sama taka noč utegne zadostovati, da se ji bolj in bolj odtujejoje. Pa recimo tudi, da pridejo po prečuti noči v cerkev, kakšna bode pobožnost, s katero moramo biti pri službi božji? Plesišče z nevarnimi raztresenostmi, katere ponuja, je pač slaba priprava na cerkev in pobožno zbranost srca, ki naj nas spremlja pri službi božji.

Opozoriti moram tudi na neko drugo obžalovanje vredno zadevo, ki utegne biti posebno na deželi silno pogubna, in to so odprte pivnice in prodajalnice med službo božjo. Krajcarji, ki se pridobé s tem, da se Gospodu duše kradejo, ne morejo imeti blagoslova in kakor skušnja uti, maščuje se vselej, prej ali slej, ako se daje prilika, da ob istem času, ko se oznanjuje v cerkvi božja beseda, v gostilnici odmevajo kletvine in nesramne besede.

Toda dovolj o taci, ki v cerkev celó ne pridejo. Razun teh jih je pa mnogo, ki sicer pridejo do cerkve, potem pa, in sicer tudi med božjo službo, ostanejo zunaj cerkve (nekateri tudi v zvoniku ali pri zvonovih, čeprav nimajo tamkaj ničesar opraviti), da ondi vse mogoče burke uganjajo ter si kratek čas delajo, svoja opravila oskrbujejo, bližnjega obirajo itd. Taki nikakor ne zadosté nedeljski dolžnosti, ampak se pregróšé s svojim obnašanjem. Nad svoje družine in nad svoje hiše s tem ne prikléčejo blagoslova božjega, marveč jezo božjo. Prosim torej stariše, gospodarje in predstojnike, naj svojo lastno kerit-pazijo, kako njihovi podložni izpolnjejejo nedeljsko dolžnost.

Iz enacega vzroka moram opomniti še na nekaj družega. Žal, da se ne opazuje ravno redko, da si poiščejo mladi ljudje v cerkvi najraje odročne prostore, ter se ne vedejo tam nič lepše, kakor mnogi zunaj cerkve. Kai kót, kor, prostor za orgljami itd. je mnogim najljubši. Farnemu predstojniku so znabiti znane nerodnosti, ki se tam godé; rad bi je odpravil, dotične prostore zaprl, klopi iz taci krajev odstranil, ali sicer kaj primernege ukrenil nasproti. Pa kdo mu znabiti pri tem najbolj nasprotuje? Znabiti lastni stariši taci mladih ljudij; znabiti taki, ki imajo na tistem kraju, v sosedni klopi sedé in katerim je več na sedežu, kot na tem, da se z nespodobnim počenjanjem žali Bog. Prosim stariše, prosim posebno tudi cerkvene ključarje, prosim sploh vse odraščene, kadar se zgodi kaj takega, podpirajte duhovnike z vso odločnostjo, pa tudi z vso požrtvovalnostjo in nikar ne trpite, da bi se dajalo v hiši božji pohujšanje, in to morebiti zaradi vaše malomarnosti, da, morebiti celó zaradi tega, ker nasprotujete dobro utemeljenim naravnanim svojega cerkvenega predstojnika. Kdor vsled slabosti ali malomarnosti v tem oziru postane sokriv, moral se bo tudi on pokoriti zavoljo oskrunjevanja hiše božje.

In ker že govorim o oskrunjevanju hiše božje, omeniti moram vsaj mimogredé tudi razvado, da se „kr-marški štantje“ ne redko tako blizo cerkve postavljajo, da se vpitje trgujočih sliši tudi v cerkev. Žal, da imam o birmovanju pogosto priliko to skušati. Le spomnimo se, s kako strogostjo je božji Izveličar večkrat izgnal kupovalce in prodajalce iz tempeljnovega preddvora. Več kakor judovski tempelj so pa naše cerkve. Saj tukaj stanuje Sin božji sam zares, resnično in bistveno pričujoč v zakramentu sv. Rešnjega Telesa ter se daruje za nas pri sveti maši. Tem večja mora biti torej vaša skrb za čast hiše božje, da bo tudi v to služila, za kar je sezidana: v hišo molitve. Ako se pa od vseh stranij razlega in hrumi v cerkev, kako je tu potem mogoče moliti, moliti pobožno in z zbranim duhom? Nikar torej ne trpimo, da bi se s

takim hrupnim razgrajanjem blizu cerkve oviral in kratil njen namen.

Toda, akoravno bi bilo v cerkvi in okoli cerkve vse še tako lepo vrejeno in tudi naše obnašanje v cerkvi še tako spodobno, bi nam to vendar ne pomagalo veliko, ako bi onečastili pot v cerkev ali iz cerkve. Varujmo se torej vsacega greha, posebno pa vsacega kakorkoli grešnega govorjenja.

Ravno tako bi nam malo koristilo, ako bi sicer nedeljo dopoldne lepo krščansko preživeli, popoldne pa morda čisto nasprotno. V tem oziru se žal veliko greši, in zlasti dnevi cerkvenega posvečevanja pri farnih in podružničnih cerkvah, pa tudi navadne nedelje so pogosto priče žalostnih zmot. Dopoldne se moli v cerkvi, popoldne se kolne, prepira ter ravsa in kavsa v gostilnici. Dopoldne se poje Bogu in njegovim svetnikom, popoldne in po noči pa grehu. Dopoldne se poslušá beseda božja, popoldne se čujejo pogovori, ki moré dušo. Dopoldne se dvigajo roke k Bogu, in popoldne v tepéžu sosed sosedá do mrtvega ubije. Dopoldne se prosi Bog sv. Duh razsvetljenja, popoldne pa se utopi pamet v kozarec. Dopoldne se prosi in zdihuje: daj nam danes naš vsakdanji kruh, in popoldne se požene zasluženó tedensko plačilo; požene se — med tem, ko žena in otroci doma stradajo, jokajo in s strahom in trepetom čakajo ure, ko se povrnejo oče domu. Predragi v Gospodu! ako tako ravnamo, nam bodo dnevi Gospodovi v prokletstvo, in ne v blagoslov. Zato prosim še enkrat vse, in posebno tudi občinske predstojnike: ne trpite, kolikor je v vaši moči, nobenih neredov o priliki cerkvenih slovesnostij. Zlasti dobro pazite na to, kaj se godi pri podružnicah.

Podružniške soseske zeló gledajo na to, da se opravlja véasih tudi v njihovih cerkvah služba božja. Izprosile bi si rade blagoslova božjega za svoje družine, za svoja polja, za svoje gospodarstvo; z eno besedo: za vse svoje časne in véčne potrebe. Dobro, a naj se pri tem staro in mlado tako obnaša, da se bode mogel Bog z veseljem in dopadanjem ozreti na sosesko, ne pa tako, da bi moral z žalostjo od nje obrniti svoje obličje. Sicer pa bi mi bilo močno žal, ko bi moral vsled neredov prepovedovati obhajanje službe božje v podružnicah.

6. Posvečevanje nedelj in praznikov — tako smo slišali — je naša dolžnost zavoljo čiščenja, katero smo dolžni Bogu že po naturi; je naša dolžnost, ker je Bog tudi naravnost zapovedal; je naša dolžnost zavoljo odrešilnih milostij, katere si pridobimo in katere neobhodno potrebuje posameznik in cela družba za časno in véčno srečo.

Nedeljsko posvečevanje je torej v resnici spoznavanje naše vere, dejanje pokorščine proti Bogu in njegovi sveti cerkvi, dejanje prave ljubezni (humanitete) proti človeštvu. Le nevera in napuh, nepokorščina in neumnost, kratkovidnost in vnemarnost proti svojemu bližnjemu more odrekati Bogu dar posvečevanja prazničnih duij ter tako izpodmakniti podlago družabni sreči. Posvečevanje nedelj je zato tudi merilo za stanje krščanstva; pa ne samo to, je tudi merilo za družabne kreposti v državi in deželi, v vasi in občini, v hiši in družini.

Kdor Bogu krati dolžno čiščenje s tem, da se ne vdeležuje javne službe božje, postane inlačen in vnemaren, in zabrede od dejanjske verske vnemarnosti (indifferentizma) le prelahko tudi v načelno, tako da mu namreč nobena vera ni nič, ali da so mu vse enako resnične, ali vse enako dvomljive: kakor da bi se mogel Bog motiti, ali pa, kakor da bi nam bilo na prosto voljo dano, njegove besede poslušati ali ne poslušati, čeprav je Bog sam govoril, in sicer tako in ne drugače govoril.

Popolno opravičeno je torej, ako krščansko ljudstvo, „sledéče čisto pravemu čutu, za versko stanje kakéga človeka ne vé nikaakor zaznamovati nižje stopinje, kakor s tem, da pravi, ne hodi več v cerkev ali se ne vdeležuje očitne službe božje“. Ker, kdor se odteguje javni službi božji, izključi nekako samega sebe iz cerkve in zataji dejanjski vero v „občestvo svetnikov“. Pa ne le to; s svojim vzgledom potegne tudi druge v versko vnemarnost, ter pomaga tako pripravljati pogin sveti veri. Ker je in ostane resnično: kjer neha nedeljsko posvečevanje, izginila je tudi vera, ali pa je blizu pogina.

7. Ako premislimo veliko važnost praznovanja Bogu posvečenih duij, tedaj umemo, zakaj je Bog v stari zavezi za oskrunjenje sobote postavil celo smrtuo kazen; tedaj prav tisto kazen, kakor za malikovanje. Dejanjski je pač eno in isto, Bogu čast odreči, ali pa božjo čast skazovati komu drugemu.

V novi zavezi nas sicer ne čaka tako huda kazen. Toda, ako vemo, kako važno je nedeljsko posvečevanje in kako osodepolno njegovo zanemarjanje, ali nam to ne kaže vzroka dovolj, zakaj nas mnogotero gorjé naprej in naprej vedne občutljiveje obiskuje? Vsakovrstne bolezni, škode po vinogradih in pri poljskih pridelkih, toča, povodnji itd. — nas li ne primora in ne privede vse to do spoznanja, da so vse to kazni za vedno rastoče odvrnenje od Boga in oskrunjevanje nedelj in praznikov, ter pravično maščevanje za zlorabo božjih darov ob dnevih Gospodovih?

Ko je dal Bog Izraelcem deset zapovedij in druge predpise, ponovil je konečno, kakor da bi hotel v tem vse struniti, še enkrat zapoved o sobotnem posvečevanju: „Praznujte moje sobote in spoštujte moje svetišče. Jaz sem Gospod.“ Temu je pristavil razne blagoslove, ako bodo hodili po njegovih zapovedih in se ravnali po njegovih predpisih. Potem pa nadaljuje: „Ako me pa ne bote poslušali in ne spolnjevali vseh mojih zapovedij; ako bote moje postave zaničevali in moje sodbe zasmehovali, in ne bote spolnjevali tega, kar sem zapovedal . . . bom tudi jaz vam to-le storil: Nenadoma vas bom obiskal z uboštvom in vročino, ki vam bo oči končala in živote posušila . . . Ako mi pa tudi potem ne bodete pokorni, vam bom sedmero namnožil kazni zavoljo vaših grehov, ter bom strl prevzetnost vaše trdovratnosti. In dal vam bom od zgoraj nebo kakor železo in zemljo kakor bron. Zastonj bo vaše delo; zemlja ne bo rodila zelišča in drevje ne bo dajalo sadja.“ To in še drugo je zažugala božja pravica Izraelcem, ako bodo zaničevali njene zapovedi. Nam ni mar to migljeje, od kod raznovrstne nadloge našega časa?

Predragi v Gospodu! Izpolnimo zvesto in pokorno svoje dolžnosti do Boga; posvečujemo njegove dneve, in to ne le po zunanje in pred ljudmi, ampak notranje in pred Bogom s tem, da tudi svoja sreča posvečujemo in ohranimo čista greha. Potem izpolnila se boče tudi nad nami obljuba, katero je storil Gospod Izraelcem za zvesto izpolnjevanje svojih zapovedij: „Svoj šotor bom postavil med vami, in moja duša vas ne bo zavrгла. Hodil bom med vami, ter bom vaš Bog, vi pa mi bote moje ljudstvo.“ Amen.

❧ S o l a. ❧

Kjerkoli se zberó v postavodajalnih zborih zastopniki ljudstva v posvet, povsod med drugim govore tudi o šoli. In zato imajo svoje veljavne vzroke. Kakoršne so namreč šole, taka bo mladina, taki bodo narodi. Poleg tega se pa ogromno množé plačila za šole. In poslancem je treba pojasniti, koliko veljajo šole in za kakšne šole morajo davkoplačevalci plačevati tolike davke. Tako so govorili o šoli v zadnjem zasedanju v deželnem zboru kranjskem, štajarskem, tirolskem, gorenjeavstrijskem itd. Posebno znamenit je govor gornjeavstrijskega škofa dr. Doppelbauerja o šoli, katerega je spregovoril v deželnem zboru v Lincu. Pojasnoval je škof v svojem govoru, da katoličani s sedanjo šolo v Avstriji nismo in ne moremo biti zadovoljni, kazal je, kaj je pravi namen ljudske šole in kaj je namen sedanje avstrijske šole; govoril je o nadzorstvu pri šolah, o svobodi vesti, ki se prezira v sedanji šoli, o učiteljih, o šolskih knjigah, o tem, da je za podučevanje krščanskega nauka premalo šolskih ur na teden, naposled pa je dokazoval, da moramo vsi kot pravi domoljubi želeti, da dobimo čim preje versko šolo, v kateri bo kraljeval Kristus.

Ta govor nam pojasnjuje točno in popolno sedanje naše šolske razmere, zato je vreden, da ga tudi »Domoljub« koscema podá svojim bralcem. Tudi Slovenci moramo vedeti, da s sedanjo šolo katoličani ne moremo in nečemo biti zadovoljni in da naj bo šola, za katero davkoplačevalci plačujejo toliko stotisoč na leto, taka, kakoršno želé starši, namreč krščanska. Šola naj vzreja staršem poslušne otroke, cerkvi vdane sinove in domovini zveste podložne. To pa stori le verska šola, kjer vlada strah božji, kjer kraljuje Jezus, prijatelj otrok. Zato mora biti klic ljudstva vedno glasnejši: **Mi hočemo versko šolo, ker je najboljša in najcenejša!**

1. Pravi namen šole.

Kot škof izjavljam, da stojim na onem stališču danes in bodem stal tudi v prihodnje, na katerem je stal sveti oče Pij IX., ko je izrekel svojo obsodbo o avstrijskem šolskem zakonu. Škof gledé naše šole to misli, kar mislijo vsi avstrijski škofje, odkar obstoji omenjeni zakon, torej skoro 25 let sém. Kazali so škofje te svoje misli skupnemu ministerstvu, kakor tudi posa-

meznim ministrom, delovali v tem smislu tako v pastirskih listih, kakor tudi sicer v besedi in pismu. Škof je istega mnenja, kakor so že leta in leta katoličani avstrijski in jaz moram pri tej misli ostati, ako hočem katoliški škof biti. Ako ne prestanem biti sploh katoličan, vztrajati moram na tem stališču vedno. Vzrok za to je v zakonu samem. Šolski zakon ima mnogo načel, kateri so s katoliško vestjo nezdržni. Ni moj namen, da o vseh teh točkah danes govorim. Toda par toččk navedem. Jasno je, da namen pouka in vzgoje mladine v deželi, v kateri prebivajo skoro brez izjeme kristijani in katoličani, ne more drug biti, nego da zreja iz mladine rabljive, vrle može za domovino in državo, za občino, za družino, da se mali priučé temu, kar obilno, preobilno potrebujejo za življenje. Jasno je nadalje, da je drugi namen ta, da se dovedó otroci h Kristusu, ki je sam rekel: »Pustite malim k meni priti in ne branite jim, zakaj njih je nebeško kraljestvo.« Namen šole je torej tudi, otrokom pomagati, da najdejo pot, ki vodi v večno življenje. Saj človek ni samo za ta svet ustvarjen, marveč ima višji namen. Kakor veste vsi iz katekizma, ustvaril je Bog človeka, da ga spoznava, časti, ljubi, da mu služi in tako v njegovi sveti službi večno zveličanje doseže. To dolžnost, otrokom kazati pot v večno domovino, imajo stariši, in namestovaje starše šola.

2. Namen sedanje naše šole.

Naš državni zakon pa ima v svojem 1. paragrafu kot namen šole, naj se otroci »nравno-versko« vzgajajo, njih duševno delovanje razvija, naj se jim preskrbi potrebno znanje in zmožnost za nadaljne izobraževanje za življenje, in naj se v njih postavi temelj, na katerem se vzgojé vrli može in udje družbe. Namen šole, katerega sem jaz za glavni namen označil, ne poudarja se tukaj zadostno. Ljudska šola ima nalogo, kakor pravi zakon, otroke »nравno-versko« vzgajati. Torej vernost naj se razvija še-le iz nравnosti. Meni se zdi, častita gospoda, da je to pogrešen nazor, zakaj nравni zakon pravi, kaj moramo storiti in kaj moramo opustiti. Krščanska pravičnost je izražena v stavku: »Varuj se slabega, delaj dobro«, dočim naj se po tem odstavku šolskega zakona vernost razvija še le iz nравnosti. Odstavek razven tega niti ne pové, od katerega nравstva naj se izvaja vera. Je-li to nравstvo judovstvo, je-li to nравstvo pagansko, je-li to nравstvo krščansko? Zdi se mi, da je to nedosledno. Pač pa je tembolj resnično, da nравstvo izhaja še le iz vere, in vsi narodi, celó oni, ki stojé na tleh paganstva, izvajajo nравne zakone iz vere, ne pa vere iz nравnega zakona. Zato pravi apostol: »Pravični živi iz vere«. Vera ustvarja torej še le nравni zakon in učí, kaj je storiti in kaj opustiti. Obžalujem torej zeló, da obsega prvi odstavek šolskega zakona z ozirom na to tako nejasno mnenje o namenu šole, kakor bi se razvijala vernost še le iz nравi.

3. Katoliška cerkev ljubi šolo.

Častiti gospodje visoke zbornice! Izvestno se ne bodele čudili, ako trdim jaz kot katoliški škof, da je

bila katoliška cerkev ustanoviteljica šolstva od začetka, da nje, katoliške cerkve, v šolstvu ni do danes prekosil se nikdo z ozirom na ljubezen, s katero poučuje izročeno mladino. Imel sem že pred dvema letoma čast kazati, kako je ustanovljala katoliška cerkev vseučilišča. Imamo okoli 140 vseučilišč na celem svetu in, izvzemši nekatera iz najnovejšega časa, izrastla so vsa iz debela katoliške cerkve. Imel sem čast, častiti gospodje, kazati, kako je sveta cerkev gojila znanost in jo razvila do najlepšega cvetú. Glejte krasne knjižnice prestolnih mest v najrazličnejših deželah, — vprašam Vas, častiti gospodje, odkodi so te knjižnice ponujevč? Knjižnice so, ki so bile znesene v preteklem stoletju iz odpravljenih samostanov. Bile so last cerkve, cerkev je zbrala te knjižnice; njena ljubezen do znanosti jih je napravila. Za vzgled navajam Rim. V Rimu je velikanska knjižnica, zove se: Vittorio Emanuele. Kralj pa je knjižnici samo dal svoje ime. Ta velikanska knjižnica je tako nastala, da sta se kar združili z zveznim hodnikom dve bližnji knjižnici, dominikancev in jezuitov. Cerkev je napravila knjižnice, o čemer pričajo tisoči rokopisov iz vseh stoletij. Napravil jih je pot menihov, ki so delali noč in dan. Učenjaki našega časa hité v te knjižnice, hité v samostane h knjižnicam, da bi si nabrali dragocenosti za svoja dela, katera nameravajo izdati. Ne neznamen del svojega bogastva v znanstvu so si pridobili iz zakladov cerkve. In vprašam dalje, častiti gospodje, odkodi je omika? Kdo je rešil Evropo barbarizma? Katoliška cerkev je bila, bil je duh krščanstva. In kakor je cerkev višjo znanost gojila, pospeševala in jo še sedaj tako je bilo tudi z ljudsko šolo. Katoliška cerkev je ljudsko šolo ustanovila, vedno in vedno jo gojila in dalje razvijala, dokler je niso zavirali v njenem delovanju.

Odpustil sem danes, gospôda, dragega mi gosta, misijonarja z imenom dr. Pavel Pollak, ki deluje kot apostolski provikarij v nekem daljnem okrožju na Kitajskem in je potreboval od tam do sem 124 dnij za pot. Kaj je gnalo tega katoliškega duhovnika v Evropo, daleč proč od njegove krščanske občine iz severovzhodne Kitajske ne daleč od meje mongolske? Ljubezen do ljudske šole. Moram v Evropo, dejal si je, nabirati moram pri dobrih srcih, pri prijateljih pouka in duhovnikih, da sezidam za svoje male ljudsko šolo, da ustanovim sirotišnico. Tako delajo misijonarji vedno, oni so prijatelji ljudske šole, in očitanje, češ, da smo duhovniki sovražniki šole, zavrniti moram kar najodločneje in najkrepkeje. Ni ga nepravicejšega očitanja, kakor je to, celo ljudsko šolstvo je najljubša naloga katoliške cerkve kakor škofov. Poprijemati se šolstva, je naša najsvetejša dolžnost od onega dné, ko je rekel ustanovitelj naše svete vere: »Docete omnes gentes« (učite vse narode), ne le velike in odrasle, marveč tudi male.

Podobe iz življenja

13. Cesarjev brivec.

Proti koncu prejšnjega stoletja je bilo. Blizo Laksenburga pri Dunaju sreča neki kakor lovec oblečen gospod kmetiča, ki pelje lepega konja na ujudi. Čudno se gospodu zdi, kako da kmet prikoraka zraven konja. »Ali je vaš konj kruljev?« vpraša kmeta. — »No, ako se bolje ne razumete na jelene in zajce, kakor na konje, potem ste jih še malo vstrelili. — Takega konja lepega in zdravega nimajo v celi okolici; celo cesar nima veliko takih. In ravno cesarju ga peljem na Dunaj.« »Torej cesarju ga hočete poktoniti? To je prav in lepo. Toda k cesarju se ne pride tako lahko, kakor morebiti vi mislite.« »To naj vas nikar nič ne skrbi; hlapcev ima cesar dovolj, jaz pa tolarjev dovolj, da me v hleve pusté s konjem; od tam pa tudi ne bo težko k cesarju.« — »To imate že prav, a svoje tolarčke si lahko prihranite, ako poslušate moj svet.« — »Kedo pa ste vi?« vpraša kmet. — »Jaz sem cesarjev brivec, in kot tak vsaj dvakrat na teden pri cesarju.« — »Cesarjev brivec, no to je že nekaj,« pravi kmetič, seveda sedaj bolj prijazen. »Kaj ne, da bo ta lepa živalca tudi cesarju všeč?« — »Gotovo, gotovo,« pravi brivec, »samo ako zna dobro jezdit. Dovolite, da nekoliko sédem na konja ter ga poskusim ali bo za jezo ali ne. Potem jaz precej jutri cesarju sporočim o njem.« Kmetič cesarjevemu brivcu to seveda precej dovoli. Tuji gospod se ročno vsede na konja — čudno, ker brivci navadno ne jahajo mnogo, — ter poskuša konja v jezi. Kmetiču srce veselja triplje, ko vidi, kako se njegov belec z jezdecem lepo nosi. A v hipu pa mu zgine jezdec s konjem vred izpred oči. Kmet vpije, teče, a vse nič ne pomaga, kmalu je popolno sam, nikjer brivca, nikjer konja.

»Na led me je speljal ta gosposki slepar,« hučuje se kmet; »mu bom že pokazal. Precej grem za njim na Dunaj; cesarjevih brivcev ondi ni veliko in kmalu ga dobim ter cesarju potožim, gotovo več ne bo velikrat cesarja bril, ker je mene tako grdo — obril.« — Na Dunaju je hodil kmetič od brivnice do brivnice ter povsod povpraševal in pozvedoval po cesarjevem brivcu. A ljudje mu niso vedeli nič gotovega povedati ter so se mu povsod le smejali.

Naš kmetič seveda ni kar nič dvomil, da je konjsk tat cesarjev brivec. Zato je sklenil, da okoli cesarskih poslopij opazuje, ako morda brivec pride na dvor cesarja brit, ter da ga ob tej priliki zgrabi in od njega konja zahteva. Več dni prežal je kmet od jutra do večera na brivca, a ni ga bilo. Naposled prosi pri dvoru, da bi ga peljali pred cesarja. Toda to ni tako lahko šlo, kakor si je on mislil. Pridvorniki so mislili, da se kmetu meša v glavi in zato ga dolgo niso naznanili cesarju. Nazadnje mu je bilo vendar dovoljeno. Peljejo ga v veliko dvorano, kjer je čakalo že mnogo drugih ljudi. Naš kmetič je gledal le po brivcu. A med čakajočimi ga ni bilo. Naenkrat se odpró stranska vrata ini prosto napravljen vstopi cesar v dvorano.

Vsi pričujoči se spoštljivo priklonijo; naš kmetič pa skoči na cesarja ter ga trdo zgrabi za roko, rekoč:

»Ha, ha! Ali sva sedaj skupaj, ti konjski tat? — Sedaj mi ne uideš!« Ljudje v dvorani so se prestrašili ter boječ, da je ta človek cesarja napadel, skočijo med kmetu ter ga hočejo pobiti. Cesar Jožef II. pa se zasmeja, potolaži razburjene ljudi ter reče: »Nič se ne bojte! Nič ni huđega. Ako se je cesar smel poigrati s kmetom, zakaj bi se kmetič ne smel s cesarjem!« Na to podá kmetu roko, rekoč: »Oče, ali sedaj poznate lovca, ki vas je na potu nagovoril in vam konja odpeljal, ki ste ga namenili za cesarja?« Kmet je seveda ves prestrašen, ker je tako nespoštljivo ravnal s cesarjem, v zadregi je in ničesar ne vé odgovoriti.

»Prav zadovoljen sem z vašim konjem. Tu imate nekaj malega kot odškodnino za vašo dolgo pot, za težave in poskušnje, katere ste trpeli na tem potu in pa za ljubezen, ki jo imate do svojega cesarja.«

Kmetič pa nekako zamišljen zmaje z glavo ter reče:

»Rajše bi bil imel, da bi mi bil zadnji cigan ukradel konja, kakor pa da se mi je moj cesar zlagal, ko je rekel, da je cesarjev brivec.«

»Le potolazite se, dragi prijatelj, vaš cesar nima navade lagati, in tudi takrat ni lagal, ko vam je kot lovec napravljen zatrjeval, da je cesarjev brivec. Jaz sem res cesarjev brivec, ker se sam brijem.«

Po tem pojasnilu se poštenemu kmetu razvedri obraz, s solznimi očmi zahvali cesarja za prelep dar ter se vesel vrne na dom.

14. Ozdravljeni oče.

Neki gospodar in oče v mestu K. je bil zelo neroden. Popolno je zanemarjal svojo družino ter nosil svoj tedenski zaslužek v gostilno za pijačo in igro. Žena ga je mnogo prosila in svarila, a nič ni pomagalo. Zato poskusi še nekaj in sicer, kakor je rekla, zadnje. Nekega

dne namreč zopet sedi mož v gostilni pri igri. Nič ne meni, da je ura poldne, da treba iti domov; nič mu ni mar, da doma nima mati ničesar k ognju pristaviti in da bo družina brez kosila zaradi njegove zapravljivosti. — Žena doma pa vzame listek, napiše nanj nekaj besed, položi listek v veliko posodo ter jo varno pokrije. Na to pokliče majhno hčerko ter ji reče: »Na, nesi očetu kosilo v gostilnico. Položi ta pokrito skledo prednje na mizo ter reci: Ker nimate časa priti kosit domov, pošljejo vam mati kosilo v gostilno.« — Deklica steče s posodo v krčmo ter jo prav kakor ji je naročila mati pokrito postavi pred očeta. — Tovariši igralci so se zasmejali, češ, kako dobro ženo da ima, ki mu celo v gostilno pošlje kosilo. Tudi možu se je to dobro zdelo in zato povabi tovariše, da naj z njim zajemajo, češ, posoda je velika, bo že vsak nekaj dobil.

Toda kako se spogledajo igralci, ko odkrijejo pokrov ter vidijo, da je posoda prazna. Nejuhe, nemesa, ne pečenke, ničesar ne najdejo v skledi, le kosček papirja zagledajo na dnu. Mož vzame radoveden listek v roke in bere: »Ravno tako kosilo, kakor ga ima tvoja družina doma, pošlje tudi tebi v gostilno tvoja žena.« — Mož se ni več smejal, ko je to prebral. Zamislil se je, kmalu plačal v gostilni račun ter se podal domov. Imel je še nekaj blagega srca in zato je ta nenavaden opomin pomagal. Odvadil se je igre in pijače in ženi ni bilo več potreba pošiljati možu v gostilno za kosilo prazne sklede, pač pa mu je priprosto a okusno kosilo postavljala na domačo mizo, kjer mu je posebno dišalo med veselimi nedolžnimi otročiji.

Ta podoba iz življenja vredna je resnega premisleka. — Zeleti bi bilo krščanskim družinam potrpežljivosti in prijaznosti mater in žená, ki bi z ljubeznijo priklepale moze na domačo hišo ter skrbele za to, da mož lahko reče: Povsod morebiti dobro, a doma v krogu domače družine pa je najbolje.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Ljubljansko barje.

Odbor za osuševanje barja je dne 20. marca zboroval. Začetkom seje je državni in deželni poslanec gosp. d. F. Povše poročal o korakih, ki so se storili na Dunaju v ta namen.

Mnogo zaprek se je stavilo od raznih strani. Re-klo se je: barje nima trdne podlage, ako se voda v glavnih požiralnikih zniža, ker skrčilo se bode v enaki méri barje. Opasno bi bilo za vse na sv. Jakoba nabrežji in na nasprotni strani stavljenе hiše, ko bi se Ljubljanica v teh krajih poglobila, vse to bi zdrsnilo v poglobljeno strugo, in odškodob ne bi bilo ne kraja ne konca. Pošeg tega bi tudi železnica imela svoje pomisleke ter zahtevala odškodnino, ker bi se nasip od Notranjih Goric proti Žalostni

Gori po gori navedenem načelu s poglobljeno strugo enakomerno pogrezoval. Na vse to bi pa bili tovarni na Fužinah in v Velčah o povodnji preplavljeni, ko bi se kmetu ustrezalo. Vse to bo zahtevalo velike žrtve. Take in enake ovire so se stavile od raznih strani. Toda vse to naših gg. poslancev ni preplašilo pri začetem delu. Z vsó odločnostjo pobijali so jalove izgovore dotičnih krogov, kateri so bili po takih poročilih krivo poučeni, da se niso za nikakoršno delovanje mogli odločiti.

Temeljito poročilo gosp. poslanca F. Povšeta je na merodajnem kraju vse te pomisleke razpršilo tako, da se je slednjič vis. c. kr. ministerstvo za poljedelstvo za osuševanje barja pričelo zanimati.

In pride prilika prej ali slej, da bodo naši poslanci morali zahtevati ugodno rešitev močvirskega vprašanja.

Posrečilo se jim je toliko, da so jim na vseh odločilnih stopnjah zagotovili, da se osuševanje ne bo odkladalo ter da se bo z delom pričelo kakor hitro bo vodno-pravna obravnava končana.

Da je ta zadeva zdaj v pravem tiru, kaže to, da je vis. poljedelsko ministerstvo načrt zakona za vršitev osuševanja barja že odposlalo, in da se bode dež. zbor morda še v tem zasedanju bavil zopet s to zadevo.

To poročilo je bilo od močvirskih odbornikov navdušeno sprejeto, to tem bolj, ker je barjanu do malega srce upadlo, da bi se kdaj barje osuševalo, kajti nasprotnikov je bilo mnogo.

Kakor se iz zanesljivega vira sliši, je rešitev vodno-pravnega vprašanja sl. c. kr. okrajnemu glavarstvu okolice ljubljanske izročena. Ni dvombe, da bi občespoštovani gospod deželne vlade svetnik J. Mahkot z znano nepristransko odločnostjo te stvari z lastno mu točnostjo ne rešil.

Po tem poročilu je bila obravnava o odkupu mlinškega jezca pri iztoku Tunjice. Po obširni razpravi bil je

predlog sprejet, da se odstrani jez, ki škoduje osuševanju navzgor ležečih zemljišč. V to svrbo naj se dovolite dve tretjini odkupnih troškov iz močvirskega zaklada, jeduo tretjino naj pa plačajo posestniki udeležentih krajev.

Po poročilu gosp. predsednika so finance v dobrem redu. Premoženje znaša koncem junija 1891 v gotovini 33 gl. $\frac{1}{2}$ kr., v obligacijah 76.200 gl., v hranilničnih knjižicah 12.642 gl., vkupe 88.842 gl. 33 $\frac{1}{2}$ kr.

Trebljenje Dražice se vsprejme, a ono nove Želimljice se odloži.

Po izvolitvi zastopnika barjanov pri ogledih za vodno-pravne obravnave se je seja zaključila.

Močvirski odbornik sé od seje še gotovo nikoli s tako veselim srcem ni poslovil, kakor baš ta dan. Barjan je potem v veseli družbi slavil svoje za blaginjo slovenskega kmeta vnete državne in deželne poslance z željo, naj bi mu še večkrat take piruhe z Dunaja prinesli.

Razne novice.

(Mestne dopolnitve volitve v Ljubljani.) Z ozirom na čudne razmere pri mestnem gospodarstvu in z ozirom na nasilstvo in nezakonitosti, ki so se vršile pri lanskih občinskih volitvah, je bil odbor „Katoliško-političnega društva“ mnenja, da se letos konservativni ljubljanski volilci ne udeležé mestnih volitev ter prepusté prosto polje radikalni gosp. ôdi. Na volilnem shodu v nedeljo so bili volilci različnega mnenja. Zato se o tej stvari ni nič za trdno sklenilo, pač pa se je sklep odložil na prihodnji volilni shod, ki bo danes v četrtek, dne 21. t. m., ob 8. uri zvečer v rokodelskem domu. Po naših mislih je odbor „Kat. polit. društva“ vkrenil prav s svojim sklepom in najbolje je, da se letos konservativni volilci ne vdeležimo prihodnji teden mestnih volitev. Naj pokažejo liberalni mestni očetje, če znajo še kaj drugega, kakor dolgove delati.

(Rečna loterija) v prid misijonske hiše v Kočevju že nekaj tednov precej živahno deluje. Svojo pisarno ima na sv. Petra nasipu št. 47., sobo za razstavo dobitkov pa ima v novem uršulinskem poslopju (v pritličju) pri tleh ob dunajski cesti v zvezdi. Razstava se lahko vidi vsako nedeljo, vsaki praznik in ob tržnih dneh. Nekatere reči so prav lepe in krasne. Prav lep in dragocen je zlat mašni plašč (casula), katerega je daroval znani g. Josip Deiller, tovarnar cerkvenih paramentov na Dunaju. Po svojem krasnem daru in po svojem strogo cerkvenem delu, katero se samo hvali, zasluži, da ga vsem tople priporočamo. — Lepa je zlata ura, ki je darilo Njihove c. kr. Visokosti presvitlega gospoda nadvojvode Albrehta. Rečna loterija je s tem darilom dobila lep spominček iz najširše cesarske hiše. Nadvojvoda Albreht je v vseh krogih priljubljena oseba, pa je tudi v resnici katoliškega duha ter ljubeznjiv podpiratelj katoliških cerkvenih naprav. Bog ga ohrani ljubi Avstriji še mnogo let! — Krasna je tudi lesena

podoba presv. Srca Jezusovega, katero je pa daroval gospod Adolf Vogl, izdelovatelj cerkvenih umetnostij v Inomestu na Tirolskem. Podoba je res krasna ter sama hvali in priporoča svojega izdelovatelja. Kdor se torej za enaka dela obrne na tega izdelovatelja v Inomestu, se gotovo ne bo kesal. — Jako lep je istotako tudi mašni kelih, katerega je daroval v dobri namen pasar, gosp. Leopold Tratnik v Ljubljani. — Razven teh dobitkov je mnogo drugih krasnih reči. Nekatere so napravljene za čisto cerkveno rabo pri službi božji; druge reči pa so namenjene za čisto domačo rabo ter za hišno opravo. Kdor torej take dobitke prejme, se pač ne bo kesal, da si je srečko za 25 kr. kupil. Dobijo se pa srečke v loterijski pisarni sv. Petra nasip št. 47, v zakristiji pri novi cerkvi presvetega Srca Jezusovega vsaki dan; v razstavnici sobi v nunskem samostanu pa ob nedeljah in praznikih in ob tržnih dneh. Prav zelo pa boče vstregel vsakateri, ki se sam oglasi ter se zaveže srečke proti primerni odškodnini, n. pr. deset soldov od goldinarja, razpečavati po mestu ali po deželi. Kdorkoli torej pričujoče gotovo dobro delo podpira ali s kupovanjem in prodajanjem srečk tali z darovanjem reči, kakoršnih je za dobitke še potreba, da se število primerno spopolni, ali z obojnimi, ta gotovo stori jako dobro delo v čast božjo, za zveličanje duš in sebi v večno plačilo. Naj bo torej to podjetje vsem tople priporočeno! „Ni ga opravila, katero bi vsegamogočnemu Bogu bolj dopadlo, kakor gorečnost za rešenje duš.“ Sveti Gregor, papež.

(Pomlađni glas.) Posvečeni slovenski mladini. II. Uredil Anton Medved. — Tudi letos so nam vrli ljubljanski gg. bogoslovci izdali lepo knjižico, posebno primerno za našo mladino. V knjižici je polno lepih povestí, igrokazov, drobnih pesmi itd. Tvarina posameznih spisov je prikupna, in vse se pripoveduje v lepem, domačem otrokom razum-

ljivem jeziku. — Knjižica velja samo 30 kr. Mi jo priporočamo starišem, duhovnom, učiteljem in drugim prijateljem mladine, naj si jo urno naročé ter naj z njo razveseljujejo in poučujejo ukaželjno našo mladino.

(Nesreča v premogovniku) Dne 29. marca užgalo se je v premogovniku F. Sonnenberga v Zabukovcu pri Celju. Štirje delavci so bili močno poškodovani, trije so že umrli, četrti pa tudi najbrž ne ozdravi.

(Požar.) V nedeljo, dne 3. aprila okoli 8. ure zvečer je pogorela v Godoviču Piskova hiša št. 46. Pogorelu je zgorelo tudi vse pohištvo, obleka in nekaj denarja. Samo to so ubožci oteli, kar so imeli na s-bi. Le hitri pomoči sosedovi se je zahvaliti, da nista pogorela tudi mlin in žaga ravno tega posestnika. Nesrečnej je toliko bolj pomilovanja vreden, ker si je v petek, dré 1. aprila, zlomil nogo na žagi, in ker je bil le za nekaj malega zavarovan. To je tretje pogorišče v Godoviču v teku enega leta.

(Tržna cena v Mariboru) Pšenica 7 gld. 40 do 65 kr., rž 5 gld. 85 kr. do 6 gld., ječmen 4 gld. 60 do 90 kr., korusa 4 gld. 70 kr., do 5 gld., proso 4 gld. 70 kr. do 5 gl. 10 kr., oves 2 gld. 90 kr. do 3 gld. 15 kr., hajdina 5 gld 10 do 40 kr., vse po hektolitr; kilo riže 16 do 32 kr., graha 24 kr. leče 16 do 34 kr., fižola 10 do 12 kr., luka 8 do 9 kr., česneka 22—28 kr., sljiv 26 do 32 kr., kumina 30 do 42 kr., hrena 16 do 24 kr., kiselega zelja 8 do 10 kr. kisele repe 8—10 kr.; jajce 2kr.,

➤ Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 5. maja zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj	9. aprila:	1,	52,	90,	51,	11.
Gradec	9 aprila:	46,	1,	86,	39,	20.
Line	16. aprila:	31,	80,	25,	22,	83.
Trst	16. aprila:	2,	6,	27,	1,	86.

Tržne cene v Ljubljani

dne 13. aprila.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica hktl.	8	26	Špeh povejen, kgr.	—	64
Rež,	5	53	Surovo maslo,	—	70
Ječmen,	4	71	Jajce, jedno	—	2
Oves,	2	93	Mleko, liter	—	8
Ajda,	6	43	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso,	4	96	Telečje	—	58
Korusa,	4	96	Svinjsko	—	64
Krompir,	2	86	Koštrunovo	—	40
Leča,	11	—	Pišnec	—	60
Grah,	10	—	Golob	—	22
Fižol,	9	—	Seno, 100 kgr.	1	96
Maaslo,	—	86	Slama,	2	40
Maat,	—	66	Drva trda, 4 □ mtr.	7	—
Špeh svež,	—	56	„ mehka, „	5	—

✠ ANTONINA KOŠIR, mesarica, javlja sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest o smrti iskreno ljubljené, nepozabne sestre

MARIJE KOŠIR,

katero je Bog Vsemogočni danes popoludne ob 3. uri po mučni bolezni, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, v 61. letu starosti k Sebi poklical. Drago pokojnico pokopali so v četrtek, dne 14. t. m., ob 1/2 6. uri popoldne. Nepozabno pokojnico priporočam v molitev in blag spomin. V Ljubljani, 12. aprila 1892

Dober med
za pitje prodaja po
55 kr. kilo J. P. Žagar
v Stari Loki hiš. št. 5
pošta Škofja Loka.

Vse rabljene
pismene marke
kupi vedno G. Zechmayer,
Noremburg (Nürnberg). Obrati
zastonj. 20-12

Tinktura za želodec,

katero prireja **GABRIJEL PICCOLI**,

lekarnar „pri angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta, je mehko, lahko učinkujoče, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo.

Krepča želodec, ter pospešuje telesno odprtje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zaboječih po 12 in več steklenic. Zaboječ z 12 stekl. velja gld. 1.36, z 55 steklen., 5 Kg. teže, velja gld. 5.26. Poštnino plača naročnik — 1 steklenica velja 10 kr. (60-35) (1309 11)

Ravnokar je v novi izdaji izšla knjiga: 45 31

!! Popolni molitvenik !!

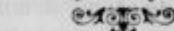
Pot v nebesa

ali življenje udov III. reda sv. Frančiška Seraf., ki med svetom živijo.

Spisal

O. Nikolaj Mežnaric, frančiškan v Mariboru.

IV. neizpremenjeni natis.

V Ljubljani, 1892.

Založila „Katal. Bukvarna“ Tisk „Katal. Tiskarne“.

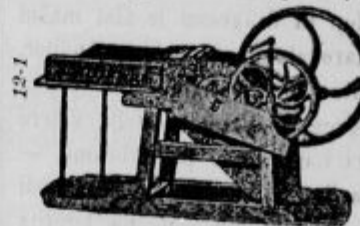
!! Popolni molitvenik !!

554 strani, v usnji vez. gld. — 90, z zl. obrezo gld. 1.20.

Med slov. molitveniki najpriljubljenejša knjiga; njena nizka cena jo priporoča v obilno razširjatev temveč, ker so vse druge knjige III. reda razprodane.

Vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo,

mlatilnica, čistilnice za žito, triérje, slamozeznice, mlne za sadje, stiskalnice za sadje in vino, za grozdje, kakor vse druge stroje in priprave za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo itd. priporoča v najnovjši in najboljši obliki, po ceni:

IG. HELLER, DUNAJ,

Praterstrasse 78.

Illustrirani zapiski in pohvalna pisma v hrvaškem, nemškem, laškem in slovenskem jeziku po zahtevanju brezplačno in franco. — Čas za poskušnjo — garancija ugodni pogoji.

☛ Zopet mišeno cene! ☛

Jos. Cotman,
pleskar, lakirar in napisni slikar, 172 (8)
v Ljubljani, na Bregu št. 6.

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi v lično izvršitev vseh v njegovo stroko spadajočih del posebej se priporoča gg. obrtnikom (rokodelcem) v izvršit. v imenskih in raznih napisov. Delo solidno, trajno in cene nizke.

Trubě n:ili

5 minut variti

Kathreiner'ovi tovarny na sladovú kávu
Berlin - Mnichov - Vídeň

Sgravi

Pozitek Uspora

Nejlepší přídava ku kávě

Kathreiner'ova
Kneipp'ova Sladová káva.
Jediná sladová káva s chutí a vuni pravé zrnkové kávy.

Seostevička, pozve v plověcích baňkách a hřející ochrannou zavaňku

z dostání ve všech obchodních koloniálních a drogami.

Primerna darila za Binkošti

priporoča uljudno

Fran Čuden,

urar,

preje **J. GEBÄ,**

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11,

ter vabi uljudno preč. duhorščino in sl. občinstvo na ogled svoje **velike izborne zaloge** najraznovrstnejših

žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, stenskih ur z nihalom, ur s stolalom in ur budilnic (Weckeruhren), ur z godbe in godbenih valčkov v ličnih politiranih omaricah, raznovrstnih verišč, prstanov in uhanev.

Cene žepnim uram so naslednje:

Najdlješe nikelnate ure	od glđ. 3.80 do	6 —
" srebrne ure s ključem	" 7.50 "	10 —
" srebrne remontoir - ure	" 7.50 "	12 —
iste z dvojnim oklepom	" 9 — "	18 —
" zlate ure za dame	" 16 — "	35 —
" zlate ure za gospode	" 24 — "	130 —

Garantiram povsem za poštenost pri meni kupljenega blaga; za zanesljivost mehanizma pa poldrugo leto jamčim. — Cenjeni naročniki se mogó prepričati, da moje blago ni zamenjati z dunajskim tovarniškim blagom, vzlic temu, da prodajem dobro blago za res nizko ceno.

Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jamčim za dobro izvršbo — Vnanjim naročnikom postrežem po želji z obratno pošto. 17-1 205 38 1

Največja zaloga šivalnih strojev

(1410) **JAN. JAX,** 20-14

LJUBLJANA,
Najnižje cene.

Ugodni vplačilni obroki se (1410) dovoljujejo. (30-40)

Zamenjuje stare stroje.
Poprave vrše se točno trajno in ceno.

Cenilniki zastoj in franko.

Železo izpodrinjeno!

Stisnjeni **alumin** je trda kovina, katera se staja le v razbelni vročini, razstopi pa v solni in kalijevi kislini, ali pa apneni vodi ter ostane srebrnobela v zraku, ker **ne oksiduje** (zarjavi). Sukovornost (torzija) te kovine je 360°, specifična teža 2.5, nasprotno pa teža železa v istej množini 7.9; torej je alumin **dve tretjini lažji** nego železo.

Trije ključi izdelani iz aluminija tehtajo toliko, kakor jeden sam enak železen ključ.

Izdelujem ključe iz te nove kovine po 70 kr. in višje tudi po poslanih železnih vzorcih v poljubnih množinah. Radi obilnih naročil prosim pravočasnega javljenja.

Spoštovanjem

JOŽE REBEK, kjučavničar,
2-1 Ljubljana, Francovo nabrežje. 182 4-3

Najnižje cene. Največji izbor.

Skrbno inšpekcije

Preobiece. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mostni trg 15.

Jelenov zob

v srebru 75 kr., z gamsom gl. 1.25.

Absoluten vspeli.

6-1 **Zaspanje izključeno!**
Cena gl. 2.25, s koledrom gl. 3.05.

Po noči sveteč cifernik

70 kr. več, ravno tak koledar-darski budilnik, s ponoči svetečo cifrnico, z niznim zvonom, montiran, gl. 4.75, prima-kakovoš gl. 5.75.

Novost, štiriočaste ka-
setne oblike, z
niklastim okovom, pozla ena,
bogato cizelirana skoro 28 cm
visoka ura z budilom, z bitjem
 $\frac{1}{2}$ in $\frac{1}{4}$ ure, cena gl. 9.—,
brez bitja gl. 5.—. Ura s
kukovico, bije $\frac{1}{2}$ in $\frac{1}{4}$ ure,
cena gl. 7.—, v umetno iz-
delani omarici gl. 9.—, s ku-

kovico prepehico in repetiranjem, bogato izrezana gl. 18.50.
Kovinska trpežna ura za gospode, odprta, ma-
sivni okrov iz nov. srebra gl. 5.50, z dvojnimi okrovom gl. 7.50.

EMIL MAYER,

161 Dunaj, I., Deutschmeisterplatz 4. 10-5

Vse proti dveletnemu Jamstvu, tovarniški ceniki zastoj.

Podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

prilaga lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 21 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdrav-
nikov najbolje priznani in priporočani **prsti sirup raztaplja**
slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast
do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo
jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči
obliki je jako koristno za **narejanje krvi, raztopljive fos-**
forno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri **slabotnih**
otročih pospešujejo narejanje kostij. C-na steklenici Her-
babnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gl. 25 kr., po pošti
20 kr. več za zavijanje. (Folevičnih steklenic ni)

Svarilo! Svarimo pred po-
naredbami, ki se
pojavišajo pod enakimi ali podob-
nimi imeni, a so **vedar po svoji**
sestavi in svojem učinku po-
polnoma različne od našega origi-
nalnega 21 let obstoječega pod-
fosfornasto kislega apneno-
železnega sirupa. Zahteva naj

se torej vselej **izrečno Herbabnyjev apneno železni**
sirup. Pazi naj se tudi na to, da je **zraven stoječa**
oblastveno protokolirana varstvena znamka na
vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati
niti z nižjo ceno niti z družimi pretvezani, da bi
kupili kake ponaredbe! 22 6-6

Osrédnja razpošiljalnica za provincije: na Dunaju, le-
karna „zur Barmherzigkeit“ **JULIJA HERBAB-**
NY-ja, Neubat, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje
lekarničarji: v Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl.
Trotósy, W. Mayr, L. Grecl; dalje ga prodajajo v Celju:
J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner,
G. Prodam, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar, P. Prodam,
M. Mizzam, drog.; v Brezju: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd):
E. Müller; v Celovcu: W. Thurnwald, P. Birnbacher, J. Kom-
metter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladovič; v Št. Vidu:
A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Tratu: E. Zanetti, A. Sut-
tina, B. Biasoletto, J. Serravallo, E. v. Leutenburg, P. Prendini,
M. Ravasini; v Beljaku: F. Schoiz, dr. E. Krampf; v Črnomlju:
J. Blazek; v Velikoteni: J. Jobst; v Wolfbergu: d. Huß.

Izdajatelj Dr. Ivan Janežič.

Olgovertni tiskar A. Katza.

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči ni-
kakih bolečin, ter opravlja vse **zobne**
operacije in zobna plombovanja

A. PAICHEL,

(12) 36 **zobozdravnik** (2)

pri Hradeckega mostu I. nadstr.

Proč z navadno kavo, kupujte

Kneippovo sladno kavo,

ki jo izdeluje za Avstro-Ogersko po naročilu g. župnika
Seb. Kneippa edino le tovarna

bratov Ölz v Bregencu

na Bodenskem jezuru.

Velečast. gosp. župnik Kneipp se je odločno iz-
rekel zoper bobovo kavo, kakor jo zdaj v prodajal-
nicah kupujemo in vži-
vamo. Tista je sad
strupenega drevesa,
ne daje telesu no-
bene moči, razburja
le živce, ker je stru-
pena, ter izvaja še
druge jedi na pol
prebavljene iz že-
lodca Kneippova
kava pa ima ve-
liko redilno
moč, pomiri živce,
in je dosti boljši
kup. Komur bi se
ta kava ne zdelo do-
volj okusna, naj jej
primeša nekoliko

OCHRANNA-ZNÁMKA.

Seb. Kneipp.

Ölzove kave.

in ne bo skoraj poznal razločka od navadne kave. Pil
bo pa potem redilno, zdravo in ceno kavo.

Kako se ta kava kuha, to se bere že v naših za-
vojih. Kdor kupuje, naj pazi, da dobi pravo blago,
ki ga pozna na tem: zavoji so štirveglati in rdeči,
bratov Ölz, varnostna marka, ponvica, podoba in
podpis župnika Kneippa. Ölzova kava nosi ime in
ponvo.

Dobi se v vseh boljših prodajalnicah za prekomorsko
blago. — V Ljubljani pri: Jegliču & Leskovicu,
F. S. Rojniku in M. Wagnerjevi vdovi. —
Lahko se pa tudi pri nas naroči, in jo pošiljamo v
zavojih po 4 $\frac{1}{2}$ kil franko s pošto.

Bratje Ölz,

tovarna za Kneippovo sladno kavo

131 v Bregencu. (20-12)